

Effecten waterwinning en schade

Vriezenveen, Daarlerveen en Daarle

Voor inwoners, grondeigenaren en ondernemers

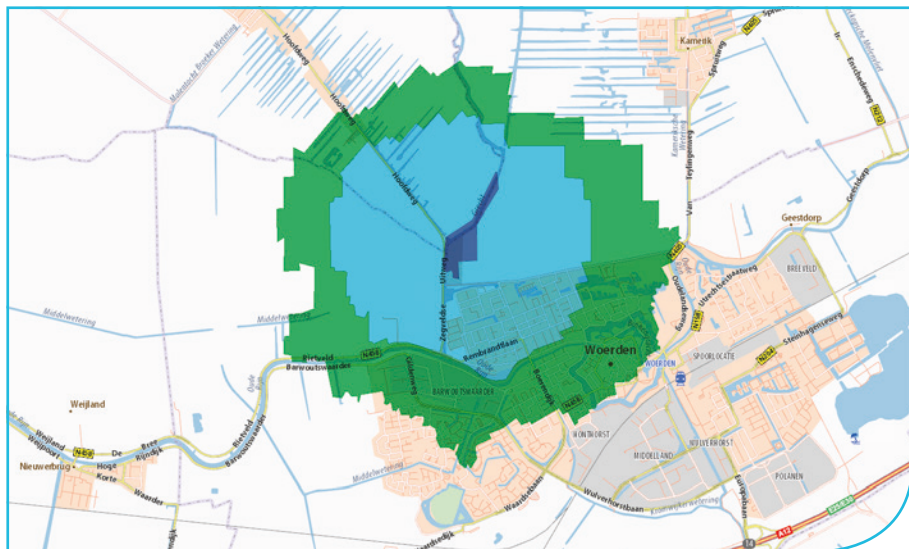
Vitens is één van de 10 drinkwaterbedrijven in Nederland. Iedere dag voorzien wij 5,6 miljoen zakelijke en particuliere klanten van kraanwater dat voldoet aan de hoogste kwaliteitseisen. Al dit drinkwater maakt Vitens uit grondwater. Grondwater is al heel zuiver van zichzelf waardoor het zuiveringsproces korter is. Dit maakt dat grondwater een duurzame vorm is van de productie van drinkwater.

Water voor nu en in de toekomst

Vitens levert water aan de provincies Flevoland, Friesland, Gelderland, Utrecht en Overijssel en enkele gemeenten in Drenthe en Noord-Holland. Vitens staat al meer dan 100 jaar voor drinkwater van topkwaliteit. Om water te kunnen blijven leveren voor nu en in de toekomst heeft Vitens gronden nodig om water te winnen. Daarnaast zijn er voorzieningen nodig voor het produceren van drinkwater (o.a. waterwinputten, monitoringsputten, zuiveringsinstallaties, ont-harding, kabels en leidingen, ect). Vitens beschikt al over vele productiebedrijven en gronden. Om te blijven voorzien in de vraag naar drinkwater in Twente hebben wij meer productielocaties en waterwingebieden nodig. Wij moeten daarom op zoek naar grond om water te winnen.

Wat is een waterwingebied

In een waterwingebied worden enkel activiteiten toegestaan die samengaan met waterwinning. Er komen één of meerdere puttenvelden waar grondwater wordt opgepompt. Ook komt er waarschijnlijk een productielocatie waar het ruwe water (=grondwater) naartoe wordt gepompt door een ruwwaterleiding (ondergronds). Op het productiebedrijf staat een zuiveringsinstallatie waar wij het ruwe water zuiveren tot drinkwater. Dit slaan wij dan op in de zogenoemde 'reinwaterkelders'. Vanuit daar pompt Vitens het drinkwater in het transportnetwerk, van waaruit het in uw drinkwaterleiding terecht komt. Er worden dus ook drinkwatertransportleidingen aangelegd.

Beschermingsgebieden

De winputten van een drinkwaterwinning liggen altijd binnen een waterwingebied. In de zone waterwingebied zijn enkel activiteiten toegestaan die samenhangen met de waterwinning. Het grondwaterbeschermingsgebied ligt rondom het waterwingebied. In een grondwaterbeschermingsgebied vinden allerlei activiteiten plaats die zich goed verhouden met de (nieuwe) drinkwaterwinning, zoals landbouw. Het intrekgebied is de buitenste contour en komt overeen met het zoekgebied bij Vriezenveen-Daarlerveen-Daarle.

Voorbeeld van drinkwaterbeschermingsgebied

Geschikte locatie

De locatie om water te gaan winnen is afhankelijk van verschillende factoren, zoals de aanwezigheid van voldoende zoet grondwater, de aanwezigheid van beschermende bodemlagen en de effecten op de omgeving. Ook moet de locatie goed liggen ten opzichte van de al aanwezige waterwinlocaties in de omgeving.

Effecten van waterwingebieden

Wanneer wij een nieuwe locatie bouwen of wanneer wij daadwerkelijk grondwater oppompen uit de bodem heeft dit verschillende effecten op bijvoorbeeld de bodem, de grondwaterstand of het gebruik van de grond. Het is helaas ook mogelijk dat omwonenden, bedrijven en organisaties tijdelijk of blijvend nadeel ondervinden door de waterwinning of werkzaamheden tijdens de bouw van een nieuwe waterwinning. Hier kan zelfs schade door ontstaan.

Voorkomen van schade

Wij proberen als Vitens schade uiteraard zoveel mogelijk te voorkomen en te beperken. Bij de zoektocht naar een nieuwe locatie wordt rekening gehouden met de mogelijke effecten op de omgeving.

Soorten schades

Gedurende het proces naar een geschikte locatie voor de drinkwaterwinning wordt er gesproken over schade. Daarom informeert Vitens u over de mogelijke effecten van de komst van een drinkwaterwinning en eventuele schade. Om u zo goed mogelijk te informeren geven wij u uitleg over de regelingen die van toepassing kunnen zijn. U kunt op de website (www.vitens.nl/waterwinningtwente) nalezen op welke manier u mogelijk aanspraak kunt maken op schadevergoeding.

Graafschade/uitvoeringschade

Door de aanleg van kabels en leidingen door Vitens kan er schade ontstaan aan verharding, de siertuin, beplanting en (bij landbouwgronden) bodem en gewassen. Hieronder een voorbeeld.

Vitens legt waterleidingen aan om drinkwater te transporteren en te distribueren. Tijdens de werkzaamheden wordt, na overleg met de eigenaar, in zijn perceel gegraven. De grond wordt weer zo goed mogelijk in de oude staat teruggebracht.

Droogteschade

Vanwege het onttrekken van grondwater kan door daling van de grondwaterstand schade ontstaan aan de gewassen op de percelen van gebruikers in de omgeving waardoor bijvoorbeeld gewassen minder snel groeien. Vitens probeert eerst via maatregelen, zoals bijvoorbeeld een wateraanvoerplan, de schade te voorkomen. Ook wordt onderzocht of droogteschade daadwerkelijk ontstaat door grondwateronttrekking van Vitens.

Er zijn namelijk meerdere oorzaken die droogteschade veroorzaken, zoals andere grote industriële onttrekkers in de buurt of peilverlagingen ingesteld door het waterschap. Ruim voordat de drinkwaterwinning start wordt er een nulmeting uitgevoerd in het betreffende gebied. Met een nulmeting bepalen we de grondwaterstanden op gebieds- en perceelsniveau zonder de invloed van de nieuwe waterwinning.

Bodemdalingschade

Het winnen van grondwater kan daling van de bodem veroorzaken. Deze daling is afhankelijk van de bodemopbouw in het gebied in combinatie met een verlaging van de grondwaterstand. Bodemdalingsschade wordt zichtbaar wanneer er bijvoorbeeld scheuren in de muren ontstaan. Ook landbouwgrond kan dalen door het winnen van grondwater.

Bodemdalingschade komt minder vaak voor dan droogteschade. Bodemdalingsschade kan net als droogteschade meerdere oorzaken hebben, zoals natuurlijke zetting/autonome bodemdaling (in veengebieden), het winnen van grondwater door derden of het verkeerd gefundeerd zijn van huizen.

Vitens maakt bij waterwinningen in dalingsgevoelige gebieden vooraf een risicokaart waarop de gebouwen worden weergegeven die gevoelig zijn voor daling (afhankelijk van bouwjaar en verlaging grondwaterstand). Deze risicokaart delen wij met inwoners en belanghebbenden in het gebied. Ruim voordat de drinkwaterwinning start voert Vitens een nulmeting uit in het betreffende gebied. Een nulmeting van gebouwen of gronden kan op verschillende manier worden uitgevoerd.

Planschade

Planschade bestaat uit permanente waardedaling van onroerend goed of een permanente omzetzaling als gevolg van een wijziging van een planologische situatie.

Vlakbij een woning wordt een productiebedrijf voor de zuivering van drinkwater gebouwd. Door de komst van dit bedrijf kan de waarde van de woning dalen.

Onteigening

Onteigening is geen vorm van schade maar een instrument dat in uitzonderlijke gevallen door Vitens kan worden ingezet. Soms heeft Vitens (extra) gronden nodig, bijvoorbeeld als er (aaneengesloten) gronden noodzakelijk zijn om winputten op te realiseren. Winputten zijn nodig om grondwater op te pompen voor het maken van drinkwater.

Uit onderzoek moet blijken wat de meest gunstige locatie is om water te winnen. Mocht deze locatie op grond van een eigenaar liggen dan probeert Vitens eerst met de eigenaar tot een minnelijke oplossing te komen, in de vorm van schadeloosstelling of kavelruil. In het geval dat partijen er samen niet uitkomen kan een onteigeningsprocedure worden opgestart.

Beschermingsschade

Beschermingsschade kan ontstaan als bestaande bedrijven door de komst van een nieuwe waterwinning binnen de beschermingsgebieden komen te liggen. De schade treedt op doordat een bedrijf - extra - maatregelen moet treffen (op grond van provinciale regels) die geld kosten. Als deze kosten zodanig hoog zijn dat het niet redelijk is om deze kosten voor rekening van het bedrijf te laten komen, kan een beroep worden gedaan op de nadeelcompensatieregeling. Er zijn allerlei vormen van beschermingsschade, hiernaast een voorbeeld.

Denkt u dat beschermingsschade bij u van toepassing is, neemt u dan contact met ons op voor een verder uitleg.

In gesprek over vragen en zorgen

Vitens voert veel vooronderzoek uit om zo goed mogelijk de effecten op de omgeving, de bodem en de grondwaterstanden te voorspellen. Gedurende het proces van het zoeken naar een geschikt waterwingebied, tijdens de realisatie en bij het in gebruik nemen informeren en betrekken wij u zoveel als mogelijk bij de keuzes die gemaakt worden. Maar het kan toch zijn dat u vragen of zorgen heeft. Vitens blijft graag met u in gesprek.

Een autobergingsbedrijf komt na een aanwijzing van de drinkwaterbeschermingsgebieden door de provincie in het grondwaterbeschermingsgebied te liggen. Hierdoor dient het bedrijf op grond van de provinciale omgevingsverordening maatregelen te nemen om mogelijke verontreiniging van de bodem te voorkomen.

De maatregelen zijn bijvoorbeeld het aanleggen van een vloeistofdichte vloer, het afkoppelen van de hemelwaterafvoer, enz. Als de kosten van deze maatregelen onevenredig zijn voor het bedrijf komen ze voor vergoeding in aanmerking. Voor het in aanmerking komen van schadevergoeding moet wel worden voldaan aan criteria. Deze criteria en de nadeelcompensatieregeling worden op www.vitens.nl/waterwinningtwente verder toegelicht.

Meer informatie

Via waterwinningtwente@vitens.nl kunt u vragen stellen over schade of contact opnemen met Vitens.

Op de website www.vitens.nl/waterwinningtwente vindt u meer informatie over schadeprocedures en -formulieren.

Aan deze brochure kunnen geen rechten worden ontleend.